

" K r e s "

prve vaje iz dijaških let.
I. letnik, 6. številka.
Ljubljana, meseca marca 1920.

V s e b i n a.

	Stran:
1. Miloše Vončina: Iz „Življenja“.....	74
2. Vilibald: Nekaj zapiskov (pesem)...	79
3. Branko Jeglič: Avrelj (delje).....	81
4. Grotinov: Moja ljubica (pesem).....	85
5. Grotinov: V ozadju (pesem).....	85

Urejuje: Branko Jeglič (Cigaletova ulica 1/I.)
Upravlja: Ladislav. Kahm (Miklošičeva cesta, 8./III.)
Za tisk piše: Raša Č., Ravnikarjeva ul. 12.
Založuje in izdaja: dijaški krožek „Kres“.

"Kres" stane:

posamezna številka	2.--	K
za člane	1.50	"
za celo leto	8 --	K

Ms 15 s. 15

Miloše Vončina:

I z „ Ž i v l j e n j a ”

Pozdravljena mladost! In vi ljudje, ki ste ob mojem rojstvu zaplesali ples veselja, ki ste pozno v noč izpili zadnje kapljice nerazlitega vina, ki ste me pustili kričati samega v sosednji sobi - pozdravljeni! Pozdravljen tudi ti godec, ki si za pečjo raztezal svoj meh - v veselje ljudem, v radost plesalcem. Hvala tebi oče, da si jih napajal z vinom, da si jim namočil hinavska grla. Ej, kakšna čast in hvala je plavala nad teboj; kako so te ometavali z vzkliki, ti napivali, medtem, ko je tvoj novorojeni sinček vzdihaval po mleku.....

Pa zakaj niste jokali in obžalovali mojega rojstva?! Ali se ni nihče zmisлил na vso temo in na nevihte, ki mečejo čolnič, mehak in lahek, ob trdo skalovje kjer ga razbijejo? Ali se ni dobil junak, razkušatranih las in bosonog, kateri bi me v svojem

objemu in poljubu spravil v večne sanje? Ljudje niste vredni, da živite; zakaj me puščate, da stojim v večnem mrazu, da pada name mrzlo, rjavo jesensko listje, da hodim z razgaljenimi prami in bos po sneženih lužah!

Zakaj me silite, da moram vsakega vaškega godca spremljati s svojimi solzami - vam na ljubo, da me potem obsipljete s kamenjem in z blatom?

Ko sem bil star sedem let mi je kupil stric konjička. Zajahal sem ga, pa sem padel na tla kakor in koliko sem bil težak. Jokal sem, da so celo materi prišle solze v oči, vi pa - ljudje božji - ste se mi smejali.....

Ko mi je padla senca globoke žalosti in samote v oči, sem zavezal svojo robo v culo, jo vrgel čez ramo in odšel kakor Zepi, ko mu je umrla mati! Tiho se je zasmejala sirota, smeh je bil poln bolečin in slutenj. Pljunil je Zepi skozi škrobo na suha tla, odprl usta in zapel:

Ta, ta, ta džumba, džumba, džum!

Samo to je še znal od cele, dolge pesmi, katero ga je naučila njegova mati.

Ko je še prodajal platno, ga je vzela na svoja kolena, mu sčesala razkuštrane lase, postavila zarjavel slamniki na veliko glavo in dejala:

"Zepi! Naučila te bom pesem, katero je pela moja mati in menda tudi stara mati!"

S hripavim glasom je zapela. Zepi je poslušal z zaprtimi očmi. V srcu je ponavljal pesem in jo pel za materje. Tiho je spremljal melodijo, na korcu pa je glasno dostavil: Ta, ta, ta džumba, džumba džum! Nasmehnil se je v naivnem veselju, ko se je materi v radosti zažarilo oko.

Ko mu je zbolela mati, je sedel na robu postelje, ji pogladil hladno roko in dejal:

Mama, če ne boš umrla, pa ti bom zapel pesem, saj veš!" in začel je. Mati se je nasmehnila, ko je dostavil: Ta, ta, ta džumba--- džum:

Čez teden dni mu je umrla. Čakal je na robu postelje napol sede, napol kleče in hotel s svojo pesmijo zbuditi mater iz sna.

Smejale so se blede stena, ko je iz Zeplovih ust šumela tiha dzum, dzum..... Brez skrbi je rezal z nožem rob obstarele in od črvov razjede postelje in čakal kdaj se vzpne mati, da ga poboža, poljubi. V njegovem srcu je bilo nežno življenje, ki se je zibalo v lahnih, veselih melodijah.

Prišli so ljudje; močje z velikimi brkami in temnimi pogledi. Razmršeni lasje so jim viseli po zgubanih čelih in po temenih. Glasno so godrnjali po trhih, škripajčjih stopnjicah. Ženice so primolile v mrliško sobo in vrgle par kapljic posvečene vode na spomin življenja in posedle klop ob peči... Prosil jih je, naj hodijo tiho, da ne zbudijo mater. Vzeli so jo, nič več je ni videl.

Po pogrebu je vzel sosed Zepka k sebi za pastirja. Večkrat je šla sirota na materin grob, se usedla kraj njega, nakar je dete zapelo tiho dzum, dzum pesem.

Brez ljubezni do ljudi, v oddaljenosti za debelim črnim platnom je samevala njegova duša, ki v svoji mladosti ni obupala, ni grešila. Ni grešila in vendar ni imela, ni našla miru. Naprej, naprej v brezkončnost, v svetlobo.

Zapustil je novi dom, zavezal culo in odšel.

Zeplovo življenje je bilo kakor solnčna roža - zlato, ki se je obračalo za solncem in se vzdigalo ob njegovem vzhodu. Bilo je sklonjeno in ponižno le kadar je veter zamajal, se je vzpelo in pogledalo če se ne bližajo morda oblaki veliki in temni. Nebo pa se je jasno zasmajalo v vedro, gladko lice in solnce ga je poljubilo na rdeči ustni.

Zamahnil je z roko v pozdrav.

Mirno se je naslanjal ob svojo palico in hitel, da bi ne zamudil življenja, veselja, ljubezni.

Tedaj pa je zagledal njo, o kateri je sanjal lepe sanje in po kateri se mu je zahotelo. Gosti, črni lasje so ji padali po hrbtu, črne oči so ji zrle v tle, majhna usta so se lahko pregibala.

"Kam greš dragi?"

"Iskat življenja, sreče, ljubezni!"

Dala mu je roko v pozdrav in ga pogledala globoko v oči.

"Ne išči! Vse to je sara tema, prevara, smrt!"

Zapl ji je poljubil roko.

"Našel sem morje, o katerem mi je pravila mati; kaj niso tvoja usta morje in tvoje besede valovi, ki udarjajo ob moje srce? Kaj niso tvoje oči življenje sreča, iz katere sije svetloba? In tvoja solza, ali ni kot jutranja rosa, ki visi na cipreši nad grobom... Tvoji lasje so kot mrak, ko se raztegne nad vasjo, kadar že zvon odpoje k miru in počitku. Kaj ni morša tvoj vzdih mila, hrepeneča melodija osamljeni duši? Daj, govori! Sedel bom k tvojim nogam, ali pa se živega zakopljem do vratu, samo govori, da te bom poslušal in sanjal, sanjal....."

"Si že kdaj ljubil?"

"Da, svojo mater!"

"In očeta ne?"

"Njega..... njega nisem - poznal!"

Sklonil se je, po obrazu so mu tekale debele potne kaplje, ki so rosile suha, kamena tla.

Pogledal je za črnim krilom in na svojo rozo, katera je padla tujki na tla. Začudil se je, stegnil roko v prijem, pozdrav in zaklical:

"Življenje..... stoj!"

Zagrabil je culo in palico in odkorakal nasproti oblakom, ki so se začeli kazati prav na skrajnem koncu vasi, kot pritajene, smehljajoče pošasti.

Povesil je glavo, pljunil iz zapel:

"Ta, ta, ta dzumba, dzumba, dzum!"

"Morje se je izsušilo, valovi so se razbili, svetloba je ugasnila, jutranjo roso je zamorila večerna, mrak se je raztegnil v noč, melodija je končala s strganim disakordom....." je šepetal Žepi in poteptal z nogami rdečo rožo, ki je ležala pred njim na tleh.

Mračnost ga je objela in zdelo se mu je, da je to pot v grob; cutil je v srcu boleost, zaničevanje sveta in veranje.

Spomnil se je na neki večer, ko je ležal na mrtvi z rokami pod glavo in mislil, sanjal, bedel.

In takrat, ko mu je solza prišla v oko, ne da bi vedel, kdaj, kako, zakaj - mu je govoril dušljivi zrak, da ga jutri ne bo več, da mu je ura zadnjikrat zaigrala deset, enajst.....pol dvanajstih.

Zasmejal se je stokajoči megli, ker ga je objemala s tako žalostjo, težo; planil je pokoncu in zavriskal, da se je čulo na drugem koncu vasi. Bolelo ga je v srcu in v njegovih lepih očeh so se svetlikale solze.

"Čemu sem?" si je mislil! Naj umrjem! Iz mojega prahu bo vzklikla roža, velika, bela in po cellem svetu bo oznanjala o življenju, kateremu ni bilo usojeno živeti, pač pa umirati!.....

Stopal je počasi, se naenkrat ustavil in zaklical: "Kje je ona moč, pred katero naj upogne koleno sam bog - usmiljenost in pravica?!"

Zagledal se je v nebo in njegov blede obraz je porosil dež.....

Vilibald:

Nekaj zapiskov.

I.

Čujte vetrovi
urni vi vranci mi preko polja,
stojte in čujte,
stojte in čujte, nesite me tja
videti hočem demantno še roso
svežo na cvetki mladostni....

Čujte ve ptice
krilatoč veseli v dežele
nosite zdravice
zveste proslave za dušice bele
hitro iz kljunčka pozavno mi dajte
dajte sladkosti užiti enkrat.....

Cvetke pridite
dušice sladko kot cvet mi razvijte
venčati hočem
srčeca bela.... vrtnice lepe.
Pridite, pridite, živio svoboda!
Lepa naj boče mladosti nam oča!.....

II.

Kaj ti je srčece tiho svetišče,
ali razsaja v njem karneval.
Le da strasti ni obupno morišče,
ki se ti trejo besede v preozki portal.

V mojem oltarčku življenja, srca,
hotel sem biti usode gospod,

Solze pregnal sem že preko polja,
k tebi narava iskal sem si pot...

Hčerka narave, lepa, vesela
sestrica cvetkam in pticam poljan,
čujme, poslušaj, ti rožica bela
srce odkrito ti segam v đlan.-

III.

Nezreli makovi drve že v svet
Cvetice uboge delijo med tuje
požrešne hijene - a moje srce
amorski le krokar si trže in kljuje.

Postal sem že svoj! In se branim
vse stoične vede na svetu.
Le čustvo in upanje v skrite moči
to nosim v srčnem zdaj cvetu.

IV.

Prav brez ljubezni tavam zdaj po svetu
Pognalo ni srce mi duši pridobljeno
Ničesar ne zaupam materi, očetu,
Le sam zdaj iščem si naturo kamaneno.

Barki sem življenja dal premočne sidre
da bi jadro tulilo v bridkosti,
Vroč kri bom pil iz solnčne hidre,
slok, enak v trpljenju in sladkosti.-

© 1920

FAUREL

Branko Jeglič:

A v r e l i j

(Dalje)

Solza hvaležnosti spremlja spomine na očeta, veselega, častitljivega starčka. Se ga vidi, kako je sedel vedno pri glasovirju in igral noč in dan. Bledéče sveče so iztrgale temi razoran profil in bele dolge lase. Iz črne suknje so se ulivali prsti na staro zarumenelo klavijaturo. Ob glasovirju je pa stal mladi Avrelj, pustil je otroške igre in raje poslušal. Zamaknjen je bil enkrat v plapalajočo svečo, potem v bržeče prste. Ko je oče končal, se je dobrohotno nasmejal in rekel: Avrelj veš tukaj noter so akordi, s katerimi sem te redil in te upam tudi zrediti. Glej, tukaj noter je življenje, mnogo lepega, velikega, sladkega..... Naj ti bo dano tudi tebi, da uživaš te lepe sveto-ve, igraj, igraj!.....

Se ve, kako je takrat čudno pogledal očeva, ki je prajel za tenko ročico in vadil na tipke... Takrat ni razumel vsega, zdaj razume popolnoma. Milo mu je pri srcu.

Oče - starček je umrl, glasovir je ostal njemu, mogočen in lep spomin. V njem je našel vse naj-glablje veselje do življenja, v njem je pustil vse svoje bridkosti in razočaranja, njemu je zaupal vso svojo žalost, sladkost, veselje in ponos, on se je

V svoji umetnosti je našel svoje življenje in trden je v svoji veri. Vse, če še skale hutajo ob njegove roke, ki sanjajo po tipkah... on je sobojevnik svojih akordov. Bori se za vse, kar je veliko, sladko, lepo, vse kar je porojeno iz zdravega, čistega, naravnega srca..... ali ga poznate, ko igra svoje nežno čuteče ljubezenske melodije, da je zdrav junak?..... Ne boji se zasmehovanj, zaničevanj, pač ga razjedajo, kakor oster črv globi hrast, pa se premaguje in gleda v svoj cilj in akordi ga potrdijo v svoji veri. Močan je, kar v svoji veri ni izgubil ničesar.

x x x

Iz gledališča je prihajal, v rokah je držal gosli. Po glavi so mu zvenkljale še čarobne melodije, ki jih je danes igral v neki bajki.

Jesenski veter je švigal okoli oglov, listje je padalo raz zamrle veje, tedaj je Avrelij srečal svojo pomlad, svoj zaklad, ki se ga je do sedaj bal.

Na vogalu sta se srečala. Avrelij je bil takrat dvojno močan, ker akordi svetovnih velikanov in njegovi so se združili. Srce je srečalo srce, oči so srečale oči, odkrilo se je zagrinjalo, kar je bilo zagrnjenega med obema. Zaklenjeno svetišče se je odprlo na stežaj.

Dokler ni spoznal njene ljubezni, jo je ljubil. Zanj je našel vedno lepe akorde, njene oči so mu jih vzbujale, njeni drhteči prsti, njena bajna postava..... Ko jo je imel, je vsahnilo kar je bilo višjega. Sedaj je postal navaden človek, kakor vsak, ki tava z razprtimi očmi po obljudenih ulicah.....

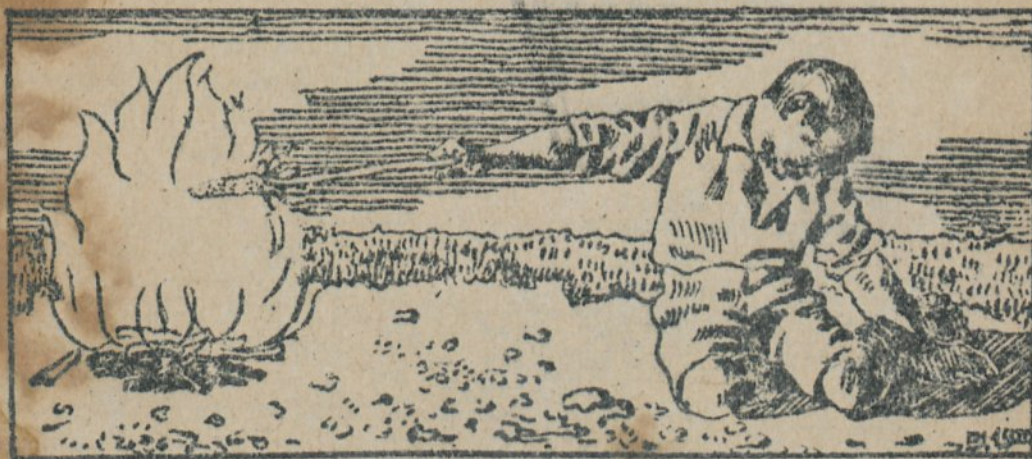
Kolikor so značili tenki večerni obrisi in kolikor zvonkih besed je švignilo v sosedno srce,

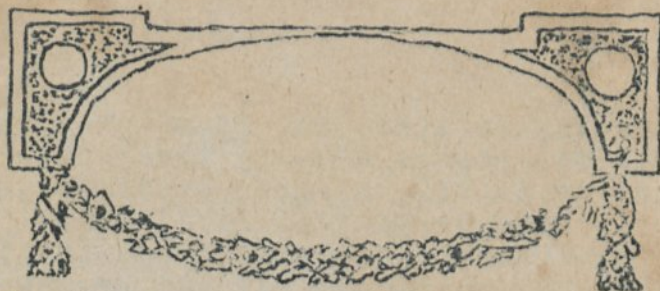
je Avrelij doživel, kar so mu pravili akordi....

Tisto noč je Avrelij igral brez odmora. Neutrudljiv je bil, njegovo svetišče je bilo veliko..... Nato je počival nekaj dni.-

Oče njegov je prebil svoje življenje ob tem glasovirju, on sam je bil sed brezbesednega, čudno nežnega bitja iz noči, ko je nebo, goste posuto z zvezdami in listje pada z dreves, tudi on živi ob glasovirju, ki ve za njegovo mladost, tudi on daje vse njemu.....

Verige bitji drve v zgodovino sveta, ki jih navdajajo iste misli, življenje vseh je posvečeno večnosti, kdo jih razume, kdo jih spozna od vas vseh kar vas je v dolgih vrstah, ki drvite za svetom.....

Grotinov

Moja ljubica.

Jaz bi rad ljubico
s črnimi očmi
oj pa veselimi žarkimi,
ogenj iz njih naj žari....

Brez pa zavutih besed
ki stiskajo v forme strasti
Ljubica hčerke nareve
z mano naj žarko živi....

V ozeđju.

Laski so v solncu
poredno igrali....
praški krilatci
po zraku jadrali...
za njo sem sedel -
cvetek si njenih želel
in praške krilatce lovil...
zavidal jih, da so sedeli
na gradi čudežno beli....

O. Wilde: Pravljice.

Prevel iz nemškega na slovensko Alojzij Gradnik.- Knjiga je izšla v Gorici za časa okupacije. Gradnika že poznamo iz „Slovanovega“ in „Zvonovega“ kroga in z zbirko pesmi „Padajoče zvezde“ Poleg prevođa Sen Benelli „Ljubezni treh kraljev“ nam ugaja po sebnosti lepega sloga tudi ta prevod. Zdi se, da rastejo iz nemih črk tiste neverjetne dogodibice o ribiču, ki hoče prodati dušo za morsko vilo.-Najlepša pa je pravljica o mladem kralju. Knjiga nam tvori lep zaklad za staro in mlado; posebno pa za naše ljudstvo pod težkim italijanskim režimom je ta knjiga res pravi užitek. Veseli nas, da naši bratje niso kljub težkim razmeram pozabili na svojo kulturo. Tako zdrava korenina naj se odloči od zdravnega debla!.

Karel Širok: Jutro.

Pod tem naslovom je izšla zbirka mladinskih pesmi v zasedenem ozemlju leta 1920. Karel Širok, autor te knjige, učitelj na Ciril Metodovi šoli v Trstu, je znan iz sodelniškega kroga „Zvončka“ in pa „Njive“. Pesmi seljubke, prav primerne za otroško srce. Knjiga je vzbudila med tamošnjimi Slovenci tako veliko zanimanje, da se je v kratkem razprodala. Posledica je, da ni mogla priti k osvobojenim bratom v zadostni množini.

Sr. K.

V e s t n i k.

Občni zbor " Kresa ".

Dne 7.marca so je vršil redni občni zbor. Dnevni red je bil: 1) Poročilo vseh oddelkov. 2) Novi odbor. 3) Novi načrti. 4) Slučajnosti. Določilo se je sledeče: List se podraži za nečlane na 2 K za št., za člane ostane 1.50 K. Poročali so vsi yedje oddelkov, ki so pozvali sotrudi-ke k še boljšemu delovanju. Odbor se je povečal.

Novi odborpozivlja vse, ki se zanimajo za naše delovanje in bi radi resno sodelovali, bodi-si pri glasbenem ali dramatskem oddelku, da zglase svoje naslove tajniku Milošu Vončina, (Vl.b.)

Nôv tedenski red:

Orkestralna vaja od srede 5h na četrtek 5h.
Ostalo ostane.

x

x x

V naši založbi je izšla slika kralja Petra (Izdelal I Pengov) /format 48 x 64 cm/. Naroča se pri upravnistvu " Kresa ". Za člane dij. kr.

" Kresa" po K -. za druge 8 F

" Opozarjamo na podražitev našega lista in na ugodnost, ki jo imajo člani. Moralo se je to zgo-diti radi papirja, ki smo si ga morali nabaviti po višji ceni.

Upravnistvo.

Prvi letnik Kresa

Prvi letnik "Kresa" (šolsko leto 1919/20. bo obsegal samo 8 števil, ker so radi materialnih težkoč zlasti radi tiskarske stavke morale izostati prvi dve številki. Do sedaj je izšlo šest števil (ena dvojna). Letnik bo zaključila zopet dvojna številka, ki izide koncem maja v lepši in razširjeni obliki. Mnogo truda nas je stalo, da smo začeli s svojimi skromnimi začetki, toda eno nas zadovolji, da bi pokazal naš list saj nekoliko napredka svojih sodelavcev.

Kdor ima kaj prispevkov za to zadnjo številko, naj jih odda najkasneje do 20. aprila, ker rabimo časa, predno opravimo eno številko. Za ilustracije je zadnji termin 1. maj.

Glavni popravki četrte in pete številke

Str. 50, vrsta	2,	absurdna	namesto	absirtna,
" 52, "	27,	ljubila	namesto	ljudila
" 54, "	1,	po " zvesta "	manje	je "
" 59, "	4,	glasovir	mešto	glasovirju.

Listnica Uredništva:

F.St.ml. Anonimnih čopisov ne smemo sprejemati. Saj uredništvo mora vedeti za naslov. Sicer je pa pesem še premalo izdelana, da bi jo mogli priobčiti. Mogoče bodo v prihodnje kaj boljše.

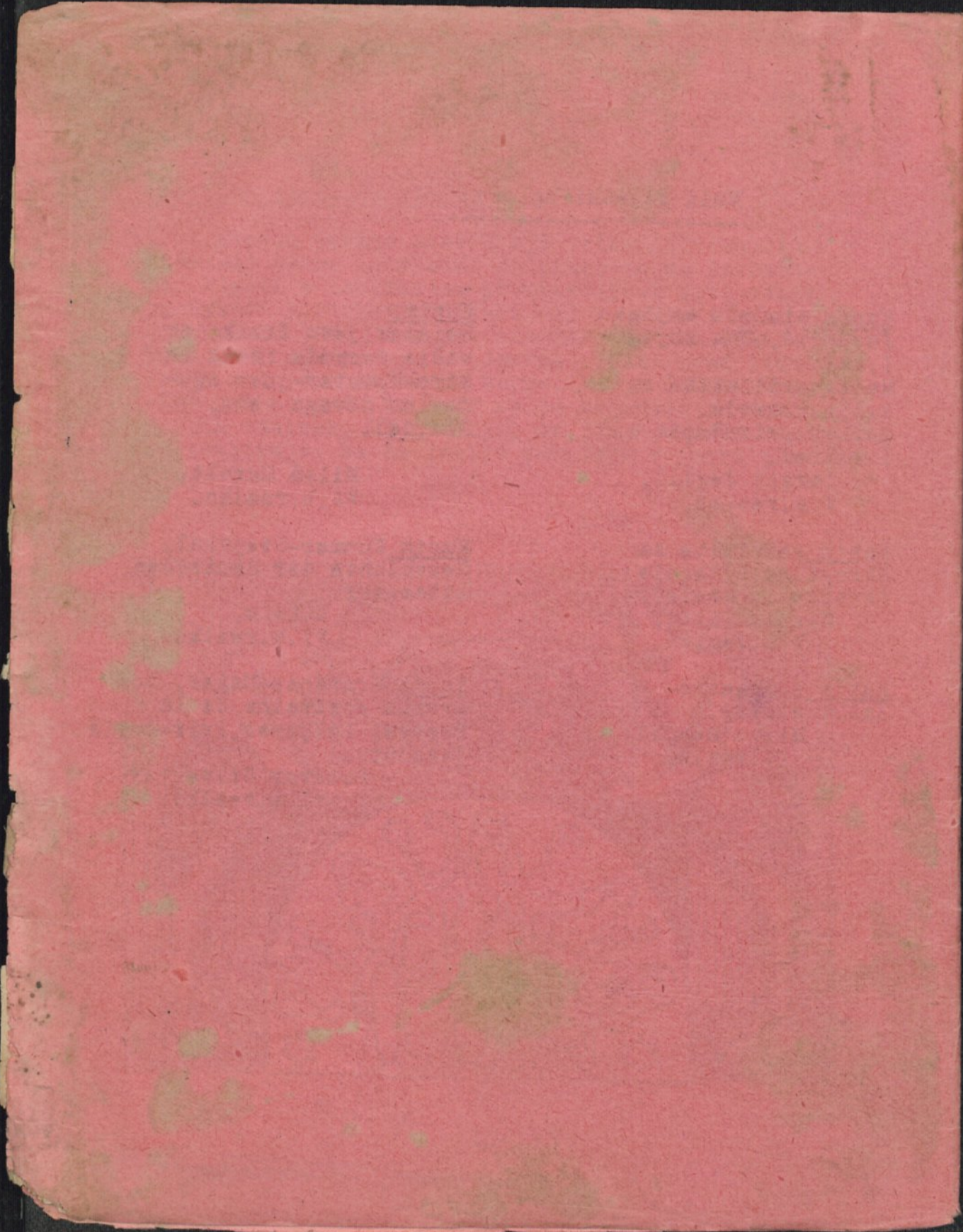
Vsem čitateljem „Kresa“ v pojasnilo in opravičbo.

Videli ste grozno sliko v tretji številki na strani 43. Krivda je na tiskarni, kjer se je zgodila neprijetna nezgoda. Popolnoma napačno je torej obsojati avtorja. Za sedaj se naproša čitatelje, da spregledajo.

J. sedmošolec. Tvoje pesmi ni bilo mogoče sprejeti. Oprosti, ako imaš kaj boljšega, dobrodošlo! Pozdrav. Br. J.

H.S. sedmošolec. Zalobog nemogoče! Upajmo na boljše stvari.

IT8.7/2-1993
2007:04

Colortrac

www.colortrac.com

Printed on Kodak Professional Paper

Charge: R070405